

Шипуліна Юлія Сергіївна,
канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри маркетингу та УІД,
заступник декана факультету економіки і менеджменту
з інформаційних та медіатехнологій Сумського державного університету

ІННОВАЦІЙНА КУЛЬТУРА ЯК ОСНОВА СПРИЯТЛИВОГО СЕРЕДОВИЩА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ: МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ

Розкрита роль інноваційної культури як основи формування інноваційно сприятливого середовища інноваційного розвитку організації. Визначено та систематизовано фактори, що визначають стан інноваційної культури суспільства та окремої організації. Розроблено методичні підходи до аналізу стану інноваційної культури суспільства як складової макросередовища, а також до аналізу внутрішньої інноваційної культури організації як складової її потенціалу інноваційного розвитку. Результати аналізу можуть бути покладені в основу системи цілеспрямованого управління процесами формування інноваційної культури організації.

Ключові слова: інноваційна культура суспільства, інноваційна культура організації, фактори впливу, інноваційна діяльність, підсистеми та елементи інноваційної культури, потенціал інноваційного розвитку, інтелектуальний капітал.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Практично в усіх рейтингах соціально-економічного зростання на чільних місцях знаходяться країни, що стали на шлях інноваційного розвитку, який забезпечується їх відповідно зорієнтованою державною інноваційною політикою, опорою на знання та інтелект, формуванням і розвитком інноваційної культури, яка відіграє роль соціокультурного механізму регуляції інноваційної поведінки людини. Причому роль інноваційної культури в активізації процесів створення, поширення і використання інновацій постійно зростає, що актуалізує проблему пошуку шляхів її цілеспрямованого розвитку, особливо для країн, що прагнуть долучитися до країн-лідерів соціально-економічного зростання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання розроблення і наукового обґрунтування підходів до формування і розвитку інноваційної культури досліджувались у публікаціях багатьох науковців. Ними окреслено проблеми формування інноваційної культури суспільства [1], показано роль інноваційної культури в інноваційному розвитку [13; 14], забезпеченні сталого розвитку економічних систем [3], формуванні інноваційної політики держави [2]. Розроблено загальні підходи до діагностики інноваційної культури [10]. Досліджені питання моделювання інноваційної культури підприємства [5], формування інноваційної стратегії підприємства [4; 9]. Висвітлена роль інноваційної культури у формуванні інтелектуального потенціалу підприємства [15], викладено погляди на інноваційну культуру як сучасну стадію розвитку організаційної культури підприємства [6; 16; 18].

Виконано порівняння консервативної й інноваційної культури підприємства, визначено фактори впливу на інноваційну культуру підприємства, запропоновано загальну схему її формування [11].

Не вирішені раніше питання, що є частиною загальної проблеми. Проте, незважаючи на численні напрацювання, практично невисвітленими залишилися взаємозв'язки між інноваційною культурою суспільства й окремої організації. Наявні

Розділ 4 Проблеми управління інноваційним розвитком

підходи до аналізу стану інноваційної культури на рівні суспільства й рівні організації мають надто загальний характер і не пов'язані між собою. Фактори впливу на інноваційну культуру окреслено досить поверхнево, відсутня критеріальна база їхньої оцінки тощо. Недостатньо дослідженими залишилися питання, що стосуються встановлення місця і ролі інноваційної культури підприємства чи установи в процесах формування і реалізації їх інтелектуального капіталу й потенціалу інноваційного розвитку.

Таким чином, **метою статті** є дослідження ролі інноваційної культури суспільства й інноваційної культури організації у формуванні сприятливого середовища для активізації переходу на інноваційний шлях розвитку; розроблення методичних засад багатофакторного аналізу стану інноваційної культури на рівні суспільства та рівні організації у їх логічному взаємозв'язку.

Основний матеріал. Відповідно до [12] інновації й інноваційна діяльність є основним засобом приведення у відповідність внутрішніх можливостей розвитку підприємства до зовнішніх, які генеруються ринком. Внутрішні можливості розвиватися інноваційним шляхом автор розглядає як потенціал інноваційного розвитку [12], що включає три підсистеми-потенціали: ринковий – наявність підкріпленого купівельною спроможністю споживчого попиту на інновації чи можливості його сформувати; інноваційний – здатність втілити досягнення науки й техніки в нові вироби, технології тощо, які відповідають запитам споживачів; виробничо-збутовий потенціал – технічна спроможність та економічна доцільність створити (розробити й виготовити) та просувати інновації на ринку.

Серед сукупності факторів, які визначають наявність ринкових можливостей і загроз щодо інноваційного розвитку, одне з чільних місць посідає інноваційна культура. Спираючись на результати системного аналізу й узагальнення літературних джерел, зокрема [5; 10; 11; 15; 16] та ін., і у відповідності до авторських поглядів на сутність і зміст інноваційної культури, що детально викладені у праці [19], було визначено основні фактори, що впливають на можливість реалізації її основних функцій (табл. 1).

Таблиця 1 – Фактори, що впливають на реалізацію функцій інноваційної культури на макрорівні, (авторська розробка)

Функція	Фактори впливу
Інноваційна – розроблення нових типів інноваційної поведінки на основі зразків інноваційної діяльності, що виникли всередині певної суспільної культури чи привнесені ззовні	Культура та субкультури суспільства: відстань до влади, ставлення до ризику, індивідуалізм чи колективізм, ступінь толерантності до успіху інших, чоловічість чи жіночність, етноцентризм чи космополітизм, релігійні обмеження тощо; соціально-економічні фактори: економічні та моральні стимули, морально-етичні устої, рівень соціально-економічного розвитку, якість життя населення; наукоємність виробництва та побуту
Селекційна – відбір новостворених чи запозичених інноваційних моделей поведінки, що відповідають потребам суспільства на певному етапі його розвитку	Конкурентність чи монополізація в економіці; правова підтримка та захист інноваторів; фінансова та організаційна підтримка; пануючий технологічний уклад (у світі та державі); стратегія розвитку суспільства: наздоганяюча чи випереджаюча; трансферт технологій; інфраструктурне забезпечення; ставлення до екологічності виробництва та побуту
Трансляційна – передача з минулого і сьогодення в майбутнє стійких типів інноваційної поведінки, які пройшли тривалу апробацію і ввійшли в систему цінностей суспільства	Освіта, її стан та роль у досягненні життєвого успіху; стимулювання навчання протягом усього життя; традиції та моральні норми, ступінь їх впливу

Зазначені в табл. 1 фактори підлягають врахуванню як фактори зовнішнього середовища, що характеризують стан і вплив інноваційної культури, при визначенні напрямків інноваційного розвитку організації, наприклад, методом SWOT-аналізу.

Проте в ряді випадків, наприклад, при оцінці шансів розвитку високотехнологічного виробництва складної знаннєємної інноваційної продукції, доцільним є детальний аналіз стану інноваційної культури суспільства. Це є необхідним, оскільки практично всі суб'єкти інноваційного процесу (розробники і виробники інновацій, постачальники вихідної сировини, матеріалів і комплектуючих, інвестори, посередники, споживачі, представники контактних аудиторій і т. п.) одночасно є членами суспільства і від їхнього ставлення до інновацій, сприйняття чи несприйняття тощо залежить ринковий успіх інноваційного проекту.

З урахуванням цього автором розроблено підхід до багатофакторного аналізу стану інноваційної культури суспільства, яка з позицій конкретного підприємства чи установи розглядається як впливовий фактор зовнішнього макросередовища, дію якого обов'язково необхідно враховувати, щоб обрати адекватну стратегію інноваційної діяльності.

Автором проведено експертне опитування щодо оцінки стану інноваційної культури в Україні за виділеними в табл. 1 факторами. Коефіцієнт конкордації становить 0,73, що свідчить про узгодженість думок експертів. Оцінювання за окремими показниками, які характеризують силу впливу виділених у табл. 1 факторів на формування в Україні інноваційно-сприятливого середовища, виконувалось в балах за шкалою від 0 до 10, більше значення свідчить про більшу силу впливу. Результати експертного факторного оцінювання окремих функцій інноваційної культури подані на рис. 1-3. Вагомості функцій експерти визначили як 0,3; 0,45; 0,25, відповідно.

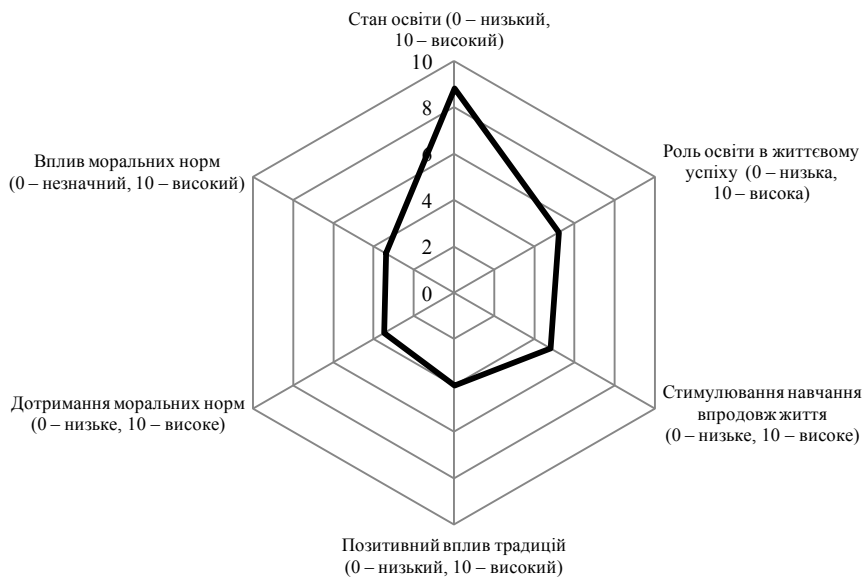

Рисунок 1 – Факторна оцінка стану інноваційної функції інноваційної культури в Україні, (авторська розробка)

Розділ 4 Проблеми управління інноваційним розвитком

Рисунок 2 – Факторна оцінка стану селекційної функції інноваційної культури в Україні, (авторська розробка)

Рисунок 3 – Факторна оцінка стану трансляційної функції інноваційної культури в Україні, (авторська розробка)

Визначення рівня стану інноваційної культури, у т. ч. за окремими її функціями, автором пропонується здійснювати з урахуванням принципу Парето (20/80) та шкали АВС-аналізу (50/80/100) [7]. Таким чином, виділені такі рівні стану інноваційної культури суспільства (P) та відповідні їм бальні оцінки: $0 \leq P \leq 5$ – низький; $5 < P \leq 8$ – середній; $8 < P \leq 10$ – високий.

Відповідно до цього стан інноваційної функції інноваційної культури лише за 3 показниками з 13 відповідає середньому рівню, за іншими – нижче середнього.

Аналогічні факторні оцінки стану інших функцій інноваційної культури дали такі результати: селекційна: 1 показник свідчить про високий рівень, 2 – про середній, інші 7 – про низький; трансляційна: 1 показник свідчить про високий рівень, 1 – про середній, інші 4 – про низький.

Комплексна оцінка (за всіма показниками) стану окремих функцій інноваційної культури може бути визначена як середньозважена оцінок окремих показників. Відповідно комплексні оцінки окремих функцій становлять: інноваційної – 3,67 (низький рівень); селекційної – 4,41 (низький рівень); трансляційної – 4,65 (низький рівень).

Інтегральна оцінка стану інноваційної культури – як середньозважена комплексних оцінок стану окремих функцій. Вона становить $3,67 \cdot 0,3 + 4,41 \cdot 0,45 + 4,65 \cdot 0,25 = 4,25$ (низький рівень). Низький рівень інноваційної культури суспільства свідчить про наявність проблем на шляху переходу вітчизняної економіки до інноваційного розвитку.

З метою їх розв'язання конкретна організація-інноватор повинна обирати таку стратегію, яка б дозволила використати сприятливу дію факторів інноваційної культури й уникнути несприятливих впливів.

Проте успіх чи невдача інноваційної діяльності залежить не лише від дії зовнішніх факторів впливу, зокрема інноваційної культури суспільства. Значний вплив на формування сприятливих умов інноваційної діяльності чинить інноваційна культура організації-інноватора.

Дійсно, розглядаючи складові інноваційної культури організації [19], можна помітити, що вони тісно пов'язані зі складовими потенціалу інноваційного розвитку [12], який визначає достатність чи недостатність умов для цього. Фактично, інтелектуально-креативна складова інноваційної культури є складовою інноваційного потенціалу, який, у свою чергу, є підсистемою потенціалу інноваційного розвитку організації.

А мотиваційна й організаційна складові входять як складові до виробничо-збутового потенціалу, що є підсистемою того ж потенціалу інноваційного розвитку. Крім того, інноваційну культуру можна розглядати як складову інтелектуального капіталу організації [8], оскільки інтелектуально-креативна складова інноваційної культури є складовою його підсистеми – людського капіталу.

Мотиваційна й організаційна складові інноваційної культури є складовими підсистемами інтелектуального капіталу – організаційного або структурного. Окреслені взаємозв'язки подано на рис. 4.

Ураховуючи роль і значення інноваційної культури організації при формуванні інноваційно-сприятливого середовища, автором розроблено підхід до оцінки стану її окремих елементів і підсистем, а також інтегральної оцінки в цілому. На цій основі можна цілеспрямовано управляти формуванням і розвитком інноваційної культури конкретного підприємства чи установи.

Розділ 4 Проблеми управління інноваційним розвитком

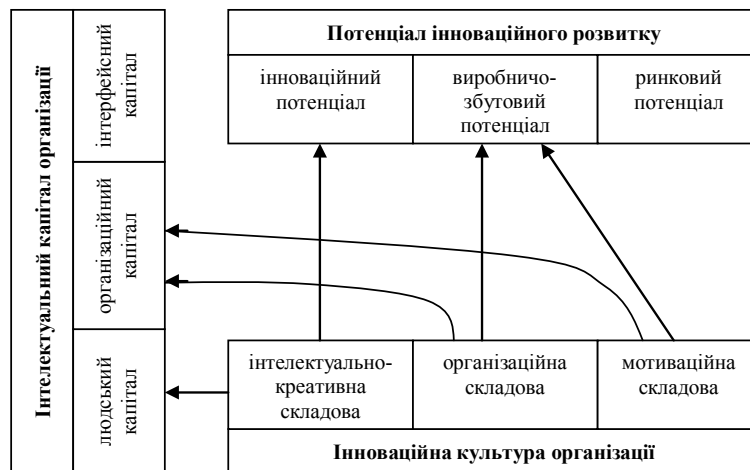

Рисунок 4 – Схема взаємозв'язків складових підсистем інноваційної культури, інтелектуального капіталу й потенціалу інноваційного розвитку організації

Для оцінки стану інноваційної культури конкретної організації (підприємства чи установи) доцільно використати запропоновані автором критерії [19], їхнє групування за окремими складовими подано в табл. 2. Вагомості складових підсистем, як і вагомості окремих показників критеріїв, визначено експертним шляхом. Коефіцієнт конкордації становить 0,59, що є допустимим. Експертами були провідні фахівці та менеджери підприємств і установ Сумської області.

Таблиця 2 – Критерії оцінки складових інноваційної культури організації, (авторська розробка)

Мотивація (0,31)		Організація (0,42)		Інтелектуально-креативна складова (0,27)	
критерій	вагомість	критерій	вагомість	критерій	вагомість
1	2	3	4	5	6
Відчуття затребуваності знань, досвіду та ін.	0,15	Урахування інтересів працівників	0,12	Здатність вийти за межі наявних знань і досвіду	0,09
Свобода творчості від політичних, релігійних, бюрократичних та інших обмежень	0,1	Сприйнятливність організації до несподіваних, нетривіальних рішень	0,11	Бажання й здатність передати знання, навички, досвід та ін. учням і колегам	0,11
Затребуваність інновацій та інноваторів	0,11	Гнучкий графік роботи	0,1	Прагнення до самореалізації й визнання	0,1
Правова захищеність авторських прав	0,17	Сприятливі умови праці й відпочинку	0,17	Націленість на результат	0,17
Висока оплата результатів праці	0,2	Практична зорієнтованість діяльності персоналу	0,12	Здатність до прогнозування в умовах невизначеності	0,08

1	2	3	4	5	6
Участь іноваторів у прибутку	0,08	Гнучкість організаційних структур управління	0,12	Результативність праці	0,2
Толерантне ставлення колег	0,05	Мобільність вертикальних і горизонтальних зв'язків і переміщень персоналу	0,08	Здатність до тривалої мобілізації й зосередження	0,15
Визнання й вдячність колег і керівництва	0,14	Свобода комунікації і передачі інформації	0,05	Безперервне самонавчання й самовдосконалення	0,1
		Демократичний стиль управління	0,06		
		Підтримання балансу між збереженням традицій та їх модифікацією	0,07		

Оцінку стану іноваційної культури організації за окремими критеріями доцільно проводити в балах за шкалою від 0 до 10 в порядку зростання.

Комплексні оцінки окремих складових іноваційної культури організації пропонується виконувати як середньозважені оцінок окремих показників, а інтегральну оцінку стану іноваційної культури організації у цілому – як середньозважену комплексних оцінок. Рівень іноваційної культури організації запропоновано визначати за підходом, аналогічним вищенаведеному, що передбачає оцінку рівня іноваційної культури суспільства в цілому.

За цією методикою була виконана практична оцінка стану іноваційної культури 3 підприємств Сумської області (їх назви опущено, а зазначено лише види діяльності). Результати оцінки подано в табл. 3. З метою збереження комерційної таємниці в табл. 3 опущено значення одиничних показників стану іноваційної культури аналізованих підприємств за окремими критеріями, а подано лише узагальнювальні оцінки.

Таблиця 3 – Оцінки стану інтелектуальної культури підприємств, (авторська розробка)

Вид діяльності	Показник			Інтегральна оцінка
	мотивація	організація	інтелектуально-креативна складова	
Інжинірингова фірма	5,68	6,09	6,78	6,15
Інжинірингова фірма	6,03	7,13	7,67	6,93
Розроблення комп'ютерних програм	8,5	9,01	8,76	8,78

Як впливає з табл. 3, два перших підприємства мають середній рівень іноваційної культури як за окремими її складовими, так і в цілому. Проте найвищу оцінку отримала інтелектуально-креативна складова їх іноваційної культури, що є цілком слушним, оскільки обидва підприємства є інжиніринговими фірмами, у яких інтелектуальним та креативним яностям персоналу приділяється велика увага.

Щодо третього підприємства, то воно являє собою новітню організаційну форму (самокерований колектив [17]), що об'єднує фахівців у галузі розроблення програмного забезпечення, які працюють на замовлення іноземних фірм. Оцінка інтелектуальної культури цього колективу є високою.

Висновки. Підбиваючи підсумки, необхідно зазначити:

– визначено розширені сукупності факторів, що впливають на реалізацію основних функцій інноваційної культури суспільства (інноваційну, селекційну, трансляційну), яку автор розглядає як один із факторів зовнішнього макросередовища, що формує сприятливі умови інноваційного розвитку;

– розроблено методичні засади кількісної багатофакторної оцінки інноваційної культури суспільства, у т. ч. у розрізі її окремих функцій. На їх основі виконано оцінку поточного стану інноваційної культури в Україні;

– автором обґрунтовано, що інноваційна культура організації (підприємства чи установи) є складовою її потенціалу інноваційного розвитку, а також складовою її інтелектуального капіталу, що підтверджує важливу роль інноваційної культури у формуванні інноваційно-сприятливого середовища господарювання. Визначено взаємозв'язки структурних елементів інноваційної культури, інтелектуального капіталу й потенціалу інноваційного розвитку;

– сформовано критеріальну базу та розроблено методичний підхід до кількісної багатофакторної оцінки стану інноваційної культури організації як у цілому, так і її окремих складових;

– проведено апробацію розробленого методичного підходу для оцінки стану інноваційної культури середніх і малих підприємств Сумської області.

Таким чином, розроблено теоретико-методологічні та методичні засади аналізу стану інноваційної культури суспільства як складової макросередовища, а також внутрішньої інноваційної культури організації як складової її потенціалу інноваційного розвитку. Це дає принципову можливість на рівні організації-інноватора обґрунтовано планувати й впроваджувати заходи щодо управління формуванням її інноваційної культури з метою приведення у відповідність внутрішніх можливостей інноваційного розвитку зовнішнім, які генеруються факторами ринкового макро- і мікросередовища, одним із яких є інноваційна культура суспільства.

Подальші дослідження повинні бути спрямовані на аналіз взаємозв'язку між рівнем інноваційної культури (у т. ч. у розрізі її окремих підсистем і елементів) підприємств та організацій і економічними результатами їхньої діяльності, що дозволить оптимізувати стратегії управління інноваційним розвитком.

1. Балабанов В.О. До проблеми формування інноваційної культури суспільства / В.О. Балабанов // XXI століття: Альтернативні моделі розвитку суспільства. Третя світова теорія : матеріали Третьої Міжнародної науково-технічної конференції, 21-22 травня 2004 року. – Частина 1 / ред. Г.П. Балабанова. – К. : Фенікс, 2004. – С. 388-391.

2. Биконя С. Інноваційна культура – умова реалізації інноваційної політики [Електронний ресурс] / С. Биконя // Персонал. – 2006. – № 4. – Режим доступу: <http://personal.in.ua/article.php?id=266>.

3. Бондар-Підгурська Оксана. Інноваційна культура як необхідна умова сталого розвитку соціально-економічної системи / Оксана Бондар-Підгурська, Яна Коротич // Збірник тез доповідей Міжнародного студентського форуму «Модель країн Вишеградської четвірки в інтеграції молоді в єдиний науково-культурний простір». – Луцьк : ВІЕМ, 2012. – С. 124-127.

4. Захарчишин Г.М. Інноваційна культура як пріоритетний напрямок інноваційного розвитку вітчизняних підприємств [Електронний ресурс] / Г.М. Захарчишин, Л.С. Любомудрова. – Режим доступу: http://www.confcontact.com/2009_03_05/05_zahachin.htm.
5. Захарчишин Г.М. Концептуальна модель інноваційної культури підприємства / Г.М. Захарчишин, О.Я. Андрійчук // Наук. вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : НЛТУ України. – 2008. – Вип. 18.8. – С. 272-278.
6. Зубенко В.В. Инновационная культура в системе организационной культуры предприятия / В.В. Зубенко // Экономика и управление. – 2007. – № 4-5. – С. 93-97.
7. Ілляшенко Н.С. Організаційно-економічні засади інноваційного маркетингу промислових підприємств : монографія / Н.С. Ілляшенко. – Суми : Вид-во СумДУ, 2011. – 192 с.
8. Ілляшенко С.М. Сутність, структура і методичні основи оцінки інтелектуального капіталу підприємства / С.М. Ілляшенко // Економіка України. – 2008. – № 11. – С.16-26.
9. Казмірчук С. Інноваційна культура: роль і місце в інноваційному розвитку підприємства / С. Казмірчук // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2010. – Вип. 1(3). – С. 66-70.
10. Камерон К.К. Диагностика и изменение организационной культуры / К.К. Камерон, Р. Куин; пер. с англ. / под ред. И.А. Андреевой. – СПб. : Питер, 2001. – 320 с.
11. Ларичева Е.А. Развитие инновационной культуры на предприятии / Е.А. Ларичева // Вестник Брянского государственного технического университета. – 2009. – № 2 (22). – С. 128-133.
12. Маркетинг і менеджмент інноваційного розвитку : монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. С.М. Ілляшенка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2006. – 728 с.
13. Николаев А. Инновационное развитие и инновационная культура [Електронний ресурс] / А. Николаев. – Режим доступу: http://vasilieva.narod.ru/ptpu/9_5_01.htm.
14. Николаев А.И. Инновационная культура как культура перемен (проблемы, задачи, дефиниции, предложения) / А.И. Николаев, Б.К. Лисин // Инновации. – 2002. – № 2, 3.
15. Патора Л. Формування інноваційної культури як основи для розвитку інноваційного потенціалу підприємства / Л. Патора, Н. Цимбаліста // Проблеми економіки та управління : Вісник НУ «Львівська політехніка». – 2008. – № 628. – С. 603-608.
16. Типы культуры организации по С. Ханди [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.hr-portal.ru/pages/okk/tko.php>.
17. Тофлер Э. Метаморфозы власти / Э. Тофлер; пер. с англ. – М. : ООО «Издательство АСТ», 2004. – 669 с.
18. Шейн Э. Организационная культура и лидерство / Э. Шейн. – 3-е изд.; пер. с англ. / под ред. Т.Ю. Ковалевой. – СПб. : Питер, 2007. – 336 с.
19. Шипуліна Ю.С. Інноваційна культура організації: сутність, структура, підходи до оцінки / Ю.С. Шипуліна // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2010. – № 2. – С. 132.

Ю.С. Шипуліна

Инновационная культура как основа благоприятной среды инновационного развития организации: методические основы оценки

Раскрыта роль инновационной культуры как основы формирования инновационно-благоприятной среды инновационного развития организации. Определены и систематизированы факторы, определяющие состояние инновационной культуры общества и отдельной организации. Разработаны методические подходы к анализу состояния инновационной культуры общества как составной макросреды, а также к анализу внутренней инновационной культуры организации как составной ее потенциала инновационного развития. Результаты анализа могут быть положены в основу системы целенаправленного управления процессами формирования инновационной культуры организации.

Ключевые слова: инновационная культура общества, инновационная культура организации, факторы влияния, инновационная деятельность, подсистемы и элементы инновационной культуры, потенциал инновационного развития, интеллектуальный капитал.

Yu.S. Shypulina

Innovative culture as a basis of the favorable environment for organisation innovative development: methodical bases of estimation

The aim of the article. The aim of the article is to study the role of society and organization innovative culture in the formation of a favorable environment for active transition to an innovative way of development; development of methodological principles of multifactor analysis of society's innovative culture and organization in their logical interrelation.

The results of the analysis. The author has defined an extended set of factors that influence on realization of the main functions of society innovative culture (innovation, selection, translation), which the author considers as one of macroenvironment factors that creates favorable conditions for innovative development.

Methodical principles of society innovative culture quantitative evaluation, including evaluation of its individual functions are developed. On this basis, the current state of innovative culture in Ukraine is estimated, and indicates its low level.

Proved that innovative culture of the organization (company or institution) is part of innovative development potential and part of intellectual capital. It confirms a major role of innovative culture in forming the innovative and favorable environment of management. The relationship between innovative culture structural elements, intellectual capital and potential innovation are defined.

Criteria base and methodical approach to the quantitative multifactor assessment of organization innovative culture are formed. It includes assessment of its individual components.

Methodical approach to assessment of the innovativen culture of Sumy region innovative SME's is approbated.

Conclusions and directions of further researches. The results, conclusions and recommendations of the article allow concluding that the author developed a theoretical, methodological and methodical basis of society's innovative culture analysis. The author sees it as part of macroenvironment and internal innovative culture of the organization, and also as part of its innovation development potential. It provides a principal possibility reasonably plan and implement measures to control the formation of innovative culture at the level of innovative organization. It can be done in order to conform internal opportunities of external development generated by macro and micro factors of market, one of which is an innovative culture.

Keywords: innovative culture of society, innovative culture of organisation, factors of influence, innovative activity, subsystems and elements of innovative culture, potential of innovative development, intellectual capital.

1. Balabanov V.O. Do problemy formuvannia innovatsiinoi kultury suspilstva (The problem of the formation of society innovative culture) / V.O. Balabanov // XXI stolittia: Alternatyvni modeli rozvytku suspilstva. Tretia svitova teoriia : materialy Tretoi Mizhnarodnoi naukovo-tekhnichnoi konferentsii, 21-22 travnia 2004 roku (XXI Century: Alternative models of social development. Third World Theory: Proceedings of the 3rd International Scientific and Technical Conference, 21-22 May 2004). – Part 1 / for editorial H.P. Balabanov. – K : Feniks, 2004. – P. 388-391.

2. Bykonja S. Innovatsiina kultura – umova realizatsii innovatsiinoi polityky (Innovation culture as the condition of innovative policy) [Electronic resource] / S. Bykonja // Personal (Personnel). – 2006. – № 4. – Access mode: <http://personal.in.ua/article.php?id=266>.

3. Bondar-Pidhurska Oksana. Innovatsiina kultura yak neobkhidna umova staloho rozvytku sotsialno-ekonomichnoi systemy (Innovation culture as a prerequisite for sustainable development of socio-economic system) / Oksana Bondar-Pidhurska, Yana Korotych // Zbirnyk tez dopovidei Mizhnarodnogo studentskoho forumu «Model krain Vyshehradskoi chetvirky v intehratsii molodi v yedyni naukovo-kulturnyi prostir» (Collected Abstracts of International Students Forum «Model of Visegrad countries in integrating young people into a single scientific and cultural space»). – Lutsk : VIEM, 2012. – P. 124-127.

4. Zakharchyshyn H.M. Innovatsiina kultura yak priorytetnyi napriamok innovatsiinoho rozvytku vitchyznianskykh pidpriemstv (Innovation culture as a priority of domestic companies innovative

development) [Electronic resource] / H.M. Zakharchyshyn, L.S. Liubomudrova. – Access mode: http://www.confcontact.com/2009_03_05/05_zahachin.htm.

5. Zakharchyshyn H.M. Kontseptualna model innovatsiinoi kultury pidpriemstva (Conceptual model of innovative enterprise culture) / H.M. Zakharchyshyn, O.Ya. Andryichuk // *Nauk. visnyk NLTU Ukrainy : zb. nauk.-tekhn. prats (Scientific Bulletin NLTU of Ukraine : collection of scientific works)*. – Lviv : NLTU Ukrainy. – 2008. – Issue 18.8. – P. 272-278.

6. Zubenko V.V. Innovatsionnaia kultura v sisteme orhanizatsionnoi kultury predpriatia (Innovative culture in the organizational culture of the enterprise system) / V.V. Zubenko // *Ekonomika i upravlenie (Economics and Management)*. – 2007. – № 4-5. – P. 93-97.

7. Illiashenko N.S. Orhanizatsiino-ekonomichni zasady innovatsiinoho marketynhu promyslovykh pidpriemstv (Organizational and economic principles of industrial enterprises innovative marketing) : monograph / N.S. Illiashenko. – Sumy : «Vyd-vo SumDU», 2011. – 192 p.

8. Illiashenko S.M. Sutnist, struktura i metodychni osnovy otsinky intelektualnoho kapitalu pidpriemstva (The essence, structure and methodical bases of enterprise's intellectual capital evaluation) / S.M. Illiashenko // *Ekonomika Ukrainy (Economy of Ukraine)*. – 2008. – № 11. – P. 16-26.

9. Kazmirchuk C. Innovatsiina kultura: rol i mistse v innovatsiinomuz rozvytku pidpriemstva (Innovation culture: the role and place in innovative development of the enterprise) / C. Kazmirchuk // *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava (Socio-economic Problems and the State)*. – 2010. – Issue 1(3). – P. 66-70.

10. Kameron K.K. Diahnostika i izmenenie orhanizatsionnoi kultury (Diagnostics and change of organizational culture) / K.K. Kameron, R. Kuin ; per. s anhl. / for editorial I.A. Andreeva. – SPb : Piter, 2001. – 320 p.

11. Laricheva E.A. Razvitie innovatsionnoi kultury na predpriatii (Development of an innovative culture at the enterprise) / E.A. Laricheva // *Vestnik Brianskoho hosudarstvennoho tekhnicheskoho universiteta (Bulletin of Bryansk State Technical University)*. – 2009. – № 2 (22). – P. 128-133.

12. Marketynh i menedzhment innovatsiinoho rozvytku (Marketing and Management of Innovative Development) : monograph / for editorial Dr. of Ec., prof. S.M. Illiashenko. – Sumy : VTD «Universytetska knyha», 2006. – 728 p.

13. Nikolaev A. Innovatsionnoe razvitie i innovatsionnaia kultura (Innovative development and innovative culture) [Electronic resource] / A. Nikolaev. – Access mode: http://vasilievaa.narod.ru/ptpu/9_5_01.htm.

14. Nikolaev A.I. Innovatsionnaia kultura kak kultura peremen (problemy, zadachi, definity, predlozheniia) (Innovative culture as a culture of change (problems, goals, definitions, suggestions)) / A.I. Nikolaev, B.K. Lisin // *Innovatsii (Innovations)*. – 2002. – № 2, 3.

15. Patora L. Formuvannia innovatsiinoi kultury yak osnovy dlia rozvytku innovatsiinoho potentsialu pidpriemstva (Forming innovative culture as the basis for enterprises innovative capacity development) / L. Patora, N. Tsymbalista // *Problemy ekonomiky ta upravlinnia: Visnyk NU «Lvivska politekhnika» (Problems of Economics and Management : Bulletin of «Lviv Polytechnic»)*. – 2008. – № 628. – P. 603-608.

16. Tipy kultury orhanizatsii po S. Khandi (Types of organizational culture on C. Handy). – [Electronic resource]. – Access mode: <http://www.hr-portal.ru/pages/okk/tko.php>.

17. Tofler E. Metamorfozy vlasti (Metamorphosis of power) / E. Tofler; per. s anhl. – M. : OOO «Izdatelstvo AST», 2004. – 669 p.

18. Shein E. Orhanizatsionnaia kultura i liderstvo (Organizational culture and leadership) / E. Shein. – 3-e izd.; per s anhl. / for editorial T.Yu. Kovaleva. – SPb : Piter, 2007. – 336 p.

19. Shypulina Yu.S. Innovatsiina kultura orhanizatsii: sutnist, struktura, pidkhody do otsinky (Innovative culture of organization: nature, structure, approaches to assessment) / Yu.S. Shypulina // *Marketynh i menedzhment innovatsii (Marketing and Management of Innovations)*. – 2010. – № 2. – P. 132.

Отримано 05.01.2013 р.